

פרשת וירא

פרק י"ח

והאייבישטער התגלה אליו
במישור של ממרא
ואברהם יושב
בפתח של האהל
והיה יום מאד חם:

א. וירא אליו ה'
באלני ממרא
והוא יֵשֵׁב
פתח האהל
כחם היום:

"וירא אליו" ביום השלישי אחרי הברית האייבישטער בא לבקר את אברהם שהיה חולה מהברית וכדי ללמד אותנו שצריך לבקר חולים. "באלני ממרא" מכיון וממרא היה זה שנתן לאברהם את העצה לעשות ברית מילה באמצע היום ולא לפחד מאף אחד לכן זכה שהאייבישטער התגלה אל אברם אצלו. "והוא יֵשֵׁב" חסר את האות ו' בגלל שאברהם רצה לעמוד מפני האייבישטער והאייבישטער לא נתן לו לעמוד, וזה גם סימן לדורות שהדיינים יושבים ודנים והאייבישטער עומד עליהם לכוון אותם. "פתח האהל" אברהם אבינו היה רגיל להכניס אורחים רבים אליו הביתה ובשביל שיוכלו למצוא את הבית שלו בקלות הוא עשה לאהל ארבע פתחים מכל צד פתח כדי שמכל כיוון שיבואו יראו את האהל, אבל באותו יום שהוא היה חולה והאייבישטער הוציא חמה מנרתיקה כדי שלא יפריעו לו הוא מאד הצטער שאין לו אורחים ולכן הוא ישב בפתח אולי מישהו יגיע. "כחם היום" כמו שמוציאים משקפים מהנרתיק ככה האייבישטער הוציא את השמש מנרתיקה.

ואברהם הרים את העיניים
והוא ראה
והנה שלשה אנשים
עומדים לפניו
והוא ראה שהם לא רוצים להטריח אותו
ואברהם רץ לקראתם
מהפתח של האהל
והוא השתחוה על הארץ:

ב. וישא עיניו
וירא
והנה שלשה אנשים
נצבים עליו
וירא
וירץ לקראתם
מפתח האהל
וישתחו ארצה:

"והנה שלשה אנשים" האייבישטער שלח לאברהם שלשה מלאכים בדמות של ערבים כדי להרגיע את אברהם שציפה לאורחים ולכל אחד מהם היה שליחות: מיכאל – לבשר לשרה שיוולד לה בן, רפאל – לרפא את אברהם ולהציל את לוט, גבריאל – להפוך את סדום.
כתוב פעמיים וירא בפסוק הראשון שאברהם ראה את המלאכים השני שאברהם הבין שהם לא רוצים להטריח אותו.

ואברהם אמר
אדוני
אם בבקשה
מצאתי חן בעיניך
אל תמשיך ללכת
מעל העבד שלך:

ג. ויאמר
אדני
אם נא
מצאתי חן בעיניך
אל נא תעבר
מעל עבדך:

"ויאמר ה'" אברהם אמר לאייבישטער שיחכה רגע עד שהוא יכניס את האורחים הביתה, ומזה לומדים שגדולה הכנסת אורחים יותר מקבלת פני שכינה.

ד. יקח נא מעט מים ורחצו רגליכם והשענו תחת העץ:
תקחו בבקשה קצת מים ותרצו את הרגלים שלכם ותנוחו מתחת העץ:

"ורחצו רגליכם" אברהם לא רצה שיכנסו אליו הביתה עם אבק ברגליים כי חשש שהם מאלו שמשתחיים לאבק רגליהם ואם כן זה עבודה זרה.

ה. ואקחה פת לחם וסעדו לבכם אחר תעברו כי על כן עברתם על עבדכם ויאמרו ויאמרו כן תעשה כאשר דברת: וימהר אברהם האהלה אל שרה ויאמר מהרי שלש סאים קמח סלת לושי ועשי עגות: ז. ואל הבקר רץ אברהם ויקח בן בקר רך וטוב ויתן אל הנער וימהר לעשות אתו:
ואני אקח פרוסת לחם ותאכלו ותחזקו את הלב שלכם אחר כך תמשיכו ללכת בגלל שעברתם ליד הבית של העבד שלכם והם אמרו ככה תעשה כמו שדברת: ואברהם מיהר לאהל של שרה ואברהם אמר לשרה קחי מהר משקל של שלש סאה קמח נקי תלושי בצק ותעשי עוגות: ואברהם רץ אל הבקר והוא לקח עגל צעיר וטוב והוא נתן לנער (ישמעאל) ואברהם מיהר את ישמעאל להכין אותו:

"ויתן אל הנער" הנער זה היה ישמעאל שאברהם רצה לחנוכו במצוות.

ח. ויקח חמאה וחלב ובן הבקר אשר עשה ויתן לפניהם והוא עמד עליהם תחת העץ ויאכלו:
ואברהם לקח חמאה וחלב ואת העגל שהוא הכין והוא הגיש לפניהם והוא עמד על ידם מתחת העץ והם אכלו:

"ויקח חמאה וחלב" הסברנו לילדים את חשיבות הענין של אמור מעט ועשה הרבה כפי שרואים אצל אברהם אבינו שאמר למלאכים שיתן קצת מים ולחם ולבסוף הוא נתן סעודה שלמה וגדולה. "ויאכלו" הרי המלאכים אינם אוכלים? אלא שהמלאכים עשו עצמם כאילו הם אוכלים כדי לא לשנות מן המנהג. הסברנו לילדים את חשיבות הענין שאסור להיות שונה ובכל מקום שנמצאים להתנהג כמו האנשים שבאותו מקום ובוודאי שלא לזלזל במנהגי אחרים.

ט. ויאמרו אליו איה שרה אשתך ויאמר הנה באהל: י. ויאמר שוב אשוב אליך
והם אמרו לו איפה שרה האשה שלך ואברהם אמר הנה היא באהל: ומלאך אחד אמר אני אחזור אליך

כעת חיה
והנה בן
לשרה אשתך
ושרה שמעת
פתח האהל
והוא אחריו:
יא. ואברהם ושרה זקנים
באים בימים
חדל להיות לשרה
ארח כנשים:
יב. ותצחק שרה בקרבה
לאמר
אחרי בלתי
היתה לי עדנה
ואדני זקן:
יג. ויאמר ה' אל אברהם
למה זה צחקה שרה
לאמר
האף אמנם אלד
ואני זקנתי:
יד. היפלא מה' דבר
למועד
אשוב אליך
כעת חיה
ולשרה בן:
טו. ותכחש שרה
לאמר
לא צחקתי
כי יראה
ויאמר
לא
כי צחקת:
טז. ויקמו משם האנשים
וישקפו על פני סדום
ואברהם הלך עמם
לשלחם:

כמו הזמן הזה בשנה הבאה
והנה יהיה בן
לשרה האשה שלך
ושרה שומעת את הבשורה
בפתח של האהל
והפתח היה מאחורי המלאך:
ואברהם ושרה היו זקנים
הגיעו להרבה ימים
הפסיק להיות לשרה
ארח כנשים:
ושרה צחקה בלב שלה
וכך היא אמרה
אחרי שנהייתי זקנה
יהיה לי זמן ללדת
והאדון שלי אברהם כבר זקן:
והאייבישטער אמר לאברהם
למה שרה צחקה
וכך היא אמרה
האם באמת אני אלד?
ואני כבר זקנה:
האם יש דבר שהאייבישטער לא יכול לעשות
לזמן שאמרתי לך
אני אחזור אליך
כמו הזמן הזה בשנה הבאה
ולשרה יהיה בן:
ושרה כיחשה
וכך היא אמרה
אני לא צחקתי
כי היא פחדה
ואברהם אמר לה
זה לא כמו שאת אומרת
ואת כן צחקת:
והמלאכים קמו מהבית של אברהם
והם הסתכלו על העיר סדום
ואברהם הולך אתם
ללוות אותם:

"לשלחם" אברהם ליוה את המלאכים בדרכם לסדום וקיים את מצות ליוה. **אש"ל** – אכילה שתיה לינה / אכילה שינה ליווי.

יז. וה' אָמַר
המכסה אני מאברהם
אשר אני עשה:

"וה' אמר המכסה אני מאברהם" האייבישטער אמר אני מוכרח לגלות לאברהם את מה שאני הולך לעשות לסדום בגלל שזה הארץ שלו, וגם בגלל שאברהם יהיה לעם גדול ואני אוהב אותו כי הוא שומר מצוות והוא גם מחנך את הבנים שלו ללכת בדרכיו ולשמור מצוותיו.

יח. ואברהם היו יהיה
לגוי גדול ועצום
ונברכו בו
ואברהם הרי יהיה
לעם גדול וחזק
ויתברכו בו

כל גויי הארץ:

יט. כי ידעתי

למען אשר יצוה את בניו

ואת ביתו אחריו

ושמרו דרך ה'

לעשות צדקה ומשפט

למען הביא ה' על אברהם

את אשר דבר עליו:

כ. ויאמר ה'

זעקת סדם ועמרה

כי רבה

וחטאתם

כי כבדה מאד:

כל עמי הארץ:

כי אני אוהב אותו

בגלל שהוא מצווה את הבנים שלו

ואת האנשים שיהיו בבית שלו שיהיו אחריו

שישמרו את הדרך של האייבישטער

לעשות מעשים טובים

כדי שהאייבישטער יביא על אברהם

את מה שהוא הבטיח לו:

והאייבישטער אמר לאברהם

הצעקות של סדום ועמורה

כבר נהיו הרבה

והעבירות שלהם

הן מאד כבידות:

"זעקת סדום ועמרה" ספרנו לילדים קצת ממעשי אנשי סדום הרשעים שבגלל שהם היו עשירים גדולים הם חטאו גנבו וגזלו ולא קימו מצות הכנסת אורחים. וכן את סיפור הנערה שמרחו עליה דבש ועוד.

כא. ארדה נא

ואראה

הכצעקתה

הבאה אלי

עשו

כלה

ואם לא

אדעה:

אני ארד עכשיו

ואני אראה

האם זה כמו הצעקה שלה

שבאה אלי לשמים

הם עשו עבירות

אני אכלה אותם

ואם הם כבר לא עושים עבירות

אני כבר אדע איזה עונש לתת להם:

"ארדה נא" האייבישטער כאילו ירד לסדום כדי לבדוק ולראות את התנהגותם ואת מעשיהם והאם באמת מגיע להם כזה עונש חמור, הסברנו לילדים שמכאן רואים שכאשר רוצים לדון דין צריך לראות את הדבר ולא לפסוק בלי לראות מקרוב את הסיפור.

כב. ויפנו משם האנשים

וילכו סדמה

ואברהם עודנו עמד

לפני ה':

כג. ויגש אברהם

ויאמר

האף תספה

צדיק עם רשע:

כד. אולי יש חמשים צדיקים

בתוך העיר

האף תספה

ולא תשא למקום

למען חמשים הצדיקים

אשר בקרבה:

והמלאכים פנו משם

והם הלכו לסדום

ואברהם עדיין עומד ומתפלל

לפני האייבישטער:

ואברהם ניגש לאייבישטער

ואברהם אמר

האם תהרוג

צדיק עם רשע?:

אולי יש חמשים צדיקים

בתוך העיר

האם תהרוג

ולא תסלח למקום

בגלל חמשים הצדיקים

שנמצאים בתוכה:

"אולי יש חמשים" אברהם נקט את המספר חמשים כנגד כל עיר אנשים.

זה יהיה חילול ה'

לעשות כזה דבר

להרוג צדיק יחד עם רשע

כה. חללה לך

מעשת כדבר הזה

להמית צדיק עם רשע

**והיה כצדיק כרשע
חללה לך
השפט כל הארץ
לא יעשה משפט:**

והצדיק יהיה כמו הרשע
זה יהיה חילול ה'
האם השופט של כל העולם
לא יעשה משפט אמת?:

"חללה לך" אברהם אבינו הגיע עם טענה לאיבישטער ואמר לו שאולי יש בין כל האנשים חמישים איש שהם צדיקים ואם הוא יהרוג את כולם וגם הצדיקים זה יהיה מעשה חולין להנהגה של האיבישטער שיתחלל שמו בעולם ויגידו שהוא אינו מבחין בין צדיקים לרשעים ואז יגידו שכך הוא גם עשה בדור המבול ובדור הפלגה.

**כו. ויאמר ה'
אם אמצא בסדום
חמשים צדיקים
בתוך העיר
ונשאתי לכל המקום
בעבורם:
כז. ויען אברהם
ויאמר
הנה נא
הואלתי לדבר אל א-ד-ני-
ואנכי עפר ואפר:**

והאיבישטער אמר לאברהם
אם אני אמצא בסדום
חמישים צדיקים
בתוך העיר
אני אסלח לכל המקום
בזכות הצדיקים:
ואברהם ענה
ואברהם אמר
הנה בבקשה
רציתי לדבר אל האיבישטער
ואני כמו עפר ואפר:

"ואנכי עפר ואפר" אברהם אמר לאיבישטער שאם לא רחמיו וחסדיו הגדולים ששמר עליו במלחמת המלכים היה נהפך לעפר, ובכשבשן האש שנמרוד זרק אותו הוא היה נהפך לאפר, ובכל זאת הוא מתחנן שאפילו שכבר אין לו זכויות אם יש צדיקים בסדום שהאיבישטער ירחם עליהם ויותר להם.

**כח. אולי יחסרון
חמשים הצדיקים
חמשה
התשחית בחמשה
את כל העיר
ויאמר
לא אשחית
אם אמצא שם
ארבעים וחמשה:
כט. ויסף עוד
לדבר אליו
ויאמר
אולי ימצאון שם ארבעים
ויאמר
לא אעשה
בעבור הארבעים:
ל. ויאמר
אל נא יחר לא-ד-ני-
ואדברה
אולי ימצאון שם שלשים
ויאמר
לא אעשה
אם אמצא שם שלשים:
לא. ויאמר
הנה נא**

אולי יהיו חסרים
מחמשים הצדיקים
חמשה צדיקים
האם תשחית בגלל החמשה שחסרים
את כל העיר?
והאיבישטער אמר
אני לא אשחית
אם אני אמצא שם
ארבעים וחמשה צדיקים:
ואברהם הוסיף עוד
לדבר לאיבישטער
ואברהם אמר
אולי ימצאו שם רק ארבעים צדיקים
והאיבישטער אמר
אני לא אשחית
בזכות ארבעים הצדיקים:
ואברהם אמר
בבקשה שהאיבישטער לא יכעס
ואני אדבר
אולי ימצאו שם רק שלשים צדיקים
והאיבישטער אמר
אני לא אשחית
אם אמצא שם שלשים צדיקים:
ואברהם אמר
הנה בבקשה

הואלתי לדבר אל א-ד-נ-י
אולי ימצאון שם עשרים
ויאמר
לא אשחית
בעבור העשרים:
לב. ויאמר
אל נא יחר לא-ד-נ-י
ואֲדַבֶּרָה
אך הפעם
אולי ימצאון שם עשרה
ויאמר
לא אשחית
בעבור העשרה:

רציתי לדבר אל האייבישטער
אולי ימצאו שם רק עשרים צדיקים
והאייבישטער אמר
אני לא אשחית
בזכות עשרים הצדיקים:
ואברהם אמר
בבקשה שהאייבישטער לא יכעס
ואני אדבר
רק עוד פעם אחת
אולי ימצאו שם עשרה צדיקים
והאייבישטער אמר
אני לא אשחית
בזכות העשרה צדיקים:

"אולי ימצאון שם עשרה" על פחות מעשר אברהם כבר לא רצה לבקש מכיון ובדורו של נח שהיו שמונה לא הצליחו להציל את הדור שלהם.

לג. וילך ה'
כאשר כלה
לדבר אל אברהם
ואברהם שב למקמו:
פרק י"ט

והאייבישטער הלך
כשהוא גמר
לדבר אל אברהם
ואברהם חזר לבית שלו:

א. ויבאו שני המלאכים
סדמה
בערב
ולוט ישב
בשער סדם
וירא לוט
ויקם לקראתם
וישתחו אֲפָיִם
אֲרָצָה:

ושני המלאכים באו
לסדום
בערב
ולוט יושב
בשער של סדום
ולוט ראה את המלאכים
והוא קם לקראתם
והוא השתחוה על הפנים
על הארץ:

"ויבאו שני המלאכים" מיכאל שהגיע כדי לבשר לשרה על יצחק חזר לשמים ורפאל וגבריאל הלכו לסדום רפאל כדי להציל את לוט וגבריאל כדי להפוך את סדום. "בערב" מכיון והם היו מלאכי רחמים הם חכו כל היום ממתן שהם נפרדו מאברהם אולי הוא יצליח לסנגר על אנשי סדום אך משהגיע הערב ולא הצליח הם הלכו לדרכם – סדום. "וירא לוט" לוט כלל וכלל לא היה צדיק ובפרט לאחר שעבר להתגורר במקום רשעים הוא לא נשאר כמו שהוא היה אך מצות הכנסת אורחים היתה כל כך חזקה בביתו של אברהם והיא השתרשה גם בלבו של לוט.

ב. ויאמר
הנה נא אדני
סורו נא
אל בית עבדכם
ולינו
ורחצו רגליכם
והשכמתם
והלכתם לדרככם
ויאמרו
לא
כי ברחוב נלין:

ולוט אמר
הנה בבקשה האדונים שלי
תפנו עכשיו
לבית של העבד שלכם
ותלינו
ותרחצו את הרגלים שלכם
ותשכימו מוקדם בבקר
ותלכו לדרככם
והמלאכים אמרו
אנחנו לא מסכימים
אלא ברחוב נלון:

"סורו נא" לוט ביקש מהמלאכים שיכנסו אליו בדרך צדדית כדי שאנשי סדום לא יראו ויבחינו שנכנסים אליו אורחים. "לינו ורחצו" לוט אמר למלאכים הפוך מאברהם שאמר קודם רחצו רגליכם ואחר כך לינו מכיון ואברהם הקפיד שלא להכניס עבודה זרה לביתו, אבל לוט לא הקפיד על עבודה זרה וגם שהיה לו ענין שהאבק ישאר על רגליהם והוא יוכל לומר לאנשי סדום שישאלו מתי האורחים באו שממש עכשיו הם באו ואפילו לא הספיקו לרחוץ את רגליהם. "ויאמרו לא" לאברהם המלאכים אמרו כן תעשה אבל ללוט אמרו לא, מכאן לומדים שמסרבים לקטן ואין מסרבים לגדול, וגם שרצו שלוט יתחנן אליהם ועל ידי זה יהיו לו זכויות להנצל.

ג. **ויפצר במ מדד**
ויסרו אליו
ויבאו אל ביתו
ויעש להם משתה
ומצות אפה
וַיֵּאָכְלוּ:

ולוט התחנן אליהם מדד
והם פנו אליו
והם באו לבית שלו
ולוט עשה להם סעודה
והוא אפה מצות
והמלאכים אכלו:

"ומצות אפה" היות וזה היה ליל פסח לוט אפה מצות והמלאכים עשו עצמם כאילו הם אוכלים.

ד. **טרם ישכבו**
ואנשי העיר
אנשי סדם
נסבו על הבית
מנער ועד זקן
כל העם
מקצה:

לפני ששכבו לישון
והאנשים של העיר
האנשים של סדום
הקיפו את הבית
מנער ועד זקן
כל העם
מקצה העיר ועד קצה העיר:

"טרם ישכבו" ספרנו לילדים כיצד נודע לתושבי העיר שהגיעו אורחים, כשלוט הביא את האורחים הביתה האשה שלו שהיתה רשעית לא היתה מרוצה ואמרה לו שהוא מביא הביתה צרות והיא פחדה ועשתה מחיצות בינה לבין המלאכים, בסעודה היה חסר ללוט מלח אז הוא ביקש ממנה שתביא לו קצת מלח הלכה אותה רשעית והסתובבה אצל השכנים ואמרה שהיא צריכה מלח לאורחים שהגיעו אליה וכך השמועה עברה בין תושבי העיר שהגיעו אורחים.

ה. **ויקראו אל לוט**
ויאמרו לו
איה האנשים
אשר באו אליך הלילה
הוציאם אלינו
ונדעה אתם:

ואנשי סדום קראו ללוט
והם אמרו לו
איפה האנשים
שבאו אליך הלילה
תוציא אותם אלינו
ונעניש אותם:
ולוט יצא אליהם
אל הפתח
ואת הדלת הוא סגר מאחוריו:
ולוט אמר
בבקשה אל תעשו רעה לאנשים
הנה יש לי עכשיו
שתי בנות
שהן עוד לא התחתנו
אוציא אותן עכשיו
אליכם
ותעשו להן מה שאתם רוצים
רק לאנשים האלה
אל תעשו דבר רע
בגלל שהם באו
בצל הבית שלי:
ואנשי סדום אמרו
התרחק מכאן

ו. **ויצא אלהם לוט**
הפתחה
והדלת סגר אחוריו:

ז. **ויאמר**
אל נא אחי תרעו:

ח. **הנה נא לי**
שתי בנות
אשר לא ידעו איש
אוציאה נא אתהן
אליכם
ועשו להן כטוב בעיניכם
רק לאנשים האל
אל תעשו דבר
כי על כן באו
בצל קרתי:

ט. **ויאמרו**
גֵּשׁ הלאה

והם אמרו עוד
אדם אחד בא לגור
והוא מוכיח אותנו
עכשיו נעשה לך רעה
יותר מהם
והם בקשו מלוט הרבה מאד
ואנשי סדום נגשו לשבור את הדלת:
והמלאכים הושיטו
את ידם
והם הכניסו את לוט
לתוך הבית
ואת הדלת הם סגרו:
ואת אנשי סדום
שהיו בפתח הבית
הם הכו במכת עורון
מצעיר ועד זקן
והם התעייפו
מלמצוא את הפתח:

ויאמרו
האחד בא לגור
וישפט שפוט
עתה נרע לך
מהם
ויפצרו באיש בלוט מאד
ויגשו לשבר הדלת:
י. וישלחו האנשים
את ידם
ויביאו את לוט
אליהם הביתה
ואת הדלת סגרו:
יא. ואת האנשים
אשר פתח הבית
הכו בסגורים
מקטן ועד גדול
וילאו
למצא הפתח:

"מקטן ועד גדול" העונש התחיל מהקטנים שהיו ראשונים בעבירה.

והמלאכים אמרו
אל לוט
מי יש לך פה עוד
חתן
ובנים שלך
ובנות שלך
וכל הקרובים שיש לך בעיר
תוציא מן המקום:
כי אנחנו משחיתים
את המקום הזה
כי הצעקה שלהם גדלה
לפני האייבישטער
והאייבישטער שלח אותנו
כדי להשחית אותה:
ולוט יצא
והוא דבר עם החתנים שלו
שהתחתנו עם הבנות שלו
והוא אמר להם
קומו ותצאו מן המקום הזה
כי האייבישטער משחית את העיר
וזה היה כמו שעושה צחוק
בעיני החתנים שלו:
ומיד שהתחיל להיות יום
המלאכים מהרו את לוט
וכך הם אמרו
קום ותקח את האשה שלך
ואת שתי הבנות שלך

יב. ויאמרו האנשים
אל לוט
עד מי לך פה
חתן
ובניך
ובנתיך
וכל אשר לך בעיר
הוצא מן המקום:
יג. כי משחיתים אנחנו
את המקום הזה
כי גדלה צעקתם
את פני ה'
וישלחנו ה'
לשחיתה:
יד. ויצא לוט
וידבר אל חתניו
לקחי בנתי
ויאמר
קומו צאו מן המקום הזה
כי משחית ה' את העיר
ויהי כמצחק
בעיני חתניו:
טו. וכמו השחר עלה
ויאיצו המלאכים בלוט
לאמר
קום קח את אשתך
ואת שתי בנתיך

הנמצאת
פן תספה
בעון העיר:

שנמצאות בבית
שמא תמות
בעון העיר:

"הנמצאות" הכוונה לשתי הבנות שבבית שעדיין לא התחתנו, ואותם לוט רצה לתת לאנשי סדום שיעשו להם מה שהם רוצים העיקר שלא יפגעו במלאכים.

טז. ויתמהמה

ויחזיקו האנשים בידו
וביד אשתו
וביד שתי בנתיו
בחמלת ה' עליו
ויצאהו
וינחהו
מחוץ לעיר:

ולוט התעכב
והמלאכים החזיקו ביד שלו
וביד של האשה שלו
ובידים של שתי הבנות שלו
מפני שהאייבישטער ריחם עליו
והם הוציאו אותו
והניחו אותו
מחוץ לעיר:

"ויתמהמה" מכיון והגיע זמן עלות השחר המלאכים זרזו את לוט לברוח והזהירו אותו שאם לא יברח ויתעכב הוא ימות יחד עם אנשי העיר, אבל לוט התעכב כדי להציל כסף ורכוש ראו זאת המלאכים תפסו אותו ואת אשתו ושתי בנותיו והניחו אותם מחוץ לעיר.

יז. ויהי

כהוציאם אתם החוצה
ויאמר
המלט על נפשך
אל תביט אחרוך
ואל תעמד
בכל הככר
ההרה המלט
פן תספה:

והיה
כשהם הוציאו אותם החוצה
ומלאך אחד אמר
תברח ותציל את עצמך
אל תסתכל אחורה
ואל תשאר לעמוד
בכל הככר
תברח אל ההר
כדי שלא תמות:

"המלט על נפשך" המלאכים אמרו ללוט עכשיו זה לא הזמן לחשוב על כסף ורכוש עכשיו תברח, מספיק שמצילים אותך שלא תמות, ואל תסתכל אחורה לראות מה קורה להם בגלל שגם אתה רשע כמוהם ורק בזכות אברהם אתה ניצול ואינך ראשי לראות במפלתם. "ההרה המלט" המלאכים אמרו ללוט לך לכיוון ההר ששם גר אברהם שבזכותו אתה ניצול.

יח. ויאמר לוט אלהם

אל נא
א-ד-נ-י:

יט. הנה נא

מצא עבדך חן בעיניך
ותגדל חסדך
אשר עשית עמדי
להחיות את נפשי
ואנכי לא אוכל
להמלט ההרה
פן תדבקני הרעה
ומתי:

ולוט אמר להם
אל תגידו לי לברוח אל ההר
האייבישטער:
הנה עכשיו
עבדך מצא חן בעיניך
והגדלת את החסד שלך
שעשית איתי
להשאיר אותי בחיים
ואני לא יכול
לברוח אל ההר
שמא תשיג אותי הרעה
ואני אמות:

פסוק זה הוא המשך למילה א-ד-נ-י שבפסוק קודם שהכוונה לאייבישטער ובפסוק זה הוא מבקש את בקשתו. "ואנכי לא אוכל להמלט ההרה" לוט לא רצה לברוח לכיוון ההר ולהיות ליד אברהם בגלל ששם כולם יחשיבו אותו לרשע, עד היום הוא היה גר בסדום וביחס אליהם הוא היה צדיק אבל ליד אברהם הוא יהיה רשע ולכן הוא ביקש רשות לברוח לצוער שהיא עיר קטנה ורחוקה מאברהם.

הנה עכשיו
העיר הזאת צוער
היא קרובה
כדי לברוח לשם
והיא עיר קטנה
אני אברח עכשיו לשם
הרי היא עיר קטנה
ואני אשר לחיות:

כ. הנה נא
העיר הזאת
קרבה
לנוס שמה
והוא מצער
אמלטה נא שמה
הלא מצער הוא
ותחי נפשי:

"העיר הזאת קרבה" לוט ביקש לברוח לצוער שהיתה עיר קטנה ונבנתה שנה אחרי שאר ערי הסדום ועל כן כמות העבירות היתה פחותה והאייבישטער הסכים שהוא ילך לשם ובזכות זה ניצלה כל העיר.

והמלאך אמר ללוט
הנה אני מסכים
גם לדבר הזה
שלא להפוך
את העיר צוער
שבקשת עליה:
מהר תברח לשם
מפני שאני לא יכול
לעשות כלום
עד שתגיע לצוער
לכן הוא קרא
את שם העיר צוער:

כא. ויאמר אליו
הנה נשאתי פניך
גם לדבר הזה
לבלתי הפכי
את העיר
אשר דברת:
כב. מהר המלט שמה
כי לא אוכל
לעשות דבר
עד באך שמה
על כן קרא
שם העיר צוער:

"כי לא אוכל" המלאכים קבלו עונש על זה שלפני כן הם אמרו משחיתים אנחנו כאילו שהם אלה שעושים זאת לכן פה בעל כרחם הם היו צריכים להודות שהם לא יכולים לעשות כלום בלי רשות מהאייבישטער.

והשמש יצא על הארץ
ולוט הגיע לצוער:
והאייבישטער
הוריד על סדום ועמורה
גפרית ואש
מאת האייבישטער
מן השמים:

כג. השמש יצא על הארץ
ולוט בא צערה:
כד. וה'
המטיר על סדם ועל עמרה
גפרית ואש
מאת ה'
מן השמים:

"וה' המטיר" – בעלות השחר, בגלל שבסדום היו חלק מהאנשים עובדים לירח וחלק עובדים לשמש הוריד האייבישטער את האש והגפרית בזמן שיש גם שמש וגם ירח כדי שלא יאמרו אלו שמשתחווים לשמש אם זה היה ביום אנחנו היינו ניצולים ואלו שמשתחווים לירח לא יאמרו אם זה היה בלילה אנחנו היינו ניצולים.

והוא הפך את הערים האלה
ואת כל הכנר
ואת כל תושבי הערים
ואת כל הצמחים שבאדמה:
והאשה של לוט הסתכלה
מאחורי לוט
והיא נהיתה גוש מלח:

כה. ויהפך את הערים האל
ואת כל הכנר
ואת כל ישבי הערים
וצמח האדמה:
כו. ותבט אשתו
מאחוריו
ותהי נציב מלח:

"נציב מלח" היא נענשה במלח בגלל שבמלח היא חטאה כשלוט ביקש ממנה קצת מלח למלאכים והיא לא רצתה להביא.

ואברהם קם מוקדם בבקר
והוא הגיע אל המקום
שהוא התפלל שם

כז. וישכם אברהם בבקר
אל המקום
אשר עמד שם

את פני ה':
כח. וישקף
על פני סדם ועמרה
ועל כל פני ארץ הכנר
וירא
והנה עלה
קיסר הארץ
כקיסר
הכבשן:
כט. ויהי

לפני האייבישטער:
ואברהם הסתכל
על פני סדום ועמורה
ועל כל הכנר
והוא ראה
והנה עלה
עמוד עשן מן הארץ
כמו עמוד עשן
שעולה מן הכבשן:
והיה
כשהאייבישטער השחית
את ערי הכנר
והאייבישטער זכר את אברהם
והוא הציל את לוט
מתוך המהפכה
כשהוא הפך את הערים
שלוט ישב בהן:

בשחת אלקים
את ערי הכנר
ויזכר אלקים את אברהם
וַיִּשְׁלַח אֶת לוֹט
מִתּוֹךְ הַמֶּהֱפֶכֶה
בַּהֶפֶךְ אֶת הָעָרִים
אֲשֶׁר יֹשֵׁב בְּהֵן לוֹט:

"ויזכר אלקים את אברהם" האייבישטער זכר את מה שלוט עשה לאברהם כשהם ירדו למצרים ברעב ואמרו ששרה היא אחות של אברהם ולא אשתו ולוט ידע ושתק בזכות זה הוא ניצל ממהפכת סדום.

ל. ויעל לוט מצוער
וישב בהר
ושתי בנתיו עמו
כי ירא
לשבת בצוער
וישב במערה
הוא ושתי בנתיו:

ולוט עלה מצוער
והוא התיישב לגור בהר
ושתי הבנות שלו אתו
בגלל שהוא פחד
לגור בצוער
והוא התיישב לגור במערה
הוא ושתי הבנות שלו:

מפסוק ל"א עד סוף הפרק קראנו בתוך החומש בלי טייטש

פרק כ'

א. ויסע משם אברהם
ארצה הנגב
וישב
בין קדש ובין שור
ויגר בגרר:

ואברהם נסע משם
לארץ הדרום
והוא התיישב לגור
בין קדש לבין שור
והוא גר בגרר:

"ויסע אברהם" מכיון ולאחר הפיכת סדום נהיו פחות עוברים ושבים באיזור לא היו לאברהם אורחים לכן הוא החליט לעבור דירה.

ב. ויאמר אברהם
אל שרה אשתו
אחתי הוא
וישלח אבימלך מלך גרר
ויקח את שרה:

ואברהם אמר
על שרה האשה שלו
היא אחותי
ואבימלך מלך גרר שלח
והוא לקח את שרה:

ג. ויבא אלקים
אל אבימלך
בחלום הלילה
ויאמר לו
הנך מת

והאייבישטער בא
אל אבימלך
בחלום הלילה
והאייבישטער אמר לו
אתה תמות

על האשה אשר לקחת
והוא בעלת בעלי:
ד. ואבימלך לא קרב אליה
ויאמר
א-ד-נ-י
הגוי גם צדיק תהרג:
ה. הלא הוא אמר לי
אחתי הוא
והיא גם הוא
אמרה
אחי הוא
בתם לבבי
ובנקין כפי
עשיתי זאת:

בגלל האשה שלקחת
והיא כבר יש לה בעל:
ואבימלך לא התקרב אליה
והוא אמר לאיבישטער
האיבישטער
האם גם עם שהוא צדיק תהרוג:
הרי אברהם אמר לי על שרה
היא אחותי
וגם שרה עצמה
אמרה על אברהם
הוא אחי
בתמימות לבי
ובנקיות ידי מן החטא
עשיתי זאת:

"גם הוא" זה בא לרבות שאבימלך שאל גם את העבדים ואפילו את מוליכי הבהמות האם שרה אחות של אברהם.

ו. ויאמר אליו האלקים
בחלם
גם אנכי ידעתי
כי בתם לבבך
עשית זאת
ואחשך גם אנכי אותך
מחטו לי
על כן לא נתתיך
לנגע אליה:
ז. ועתה
השב אשת האיש
כי נביא הוא
ויתפלל בעדך
וחיה
ואם אינך משיב
דע כי מות תמות
אתה וכל אשר לך:

והאיבישטער אמר לאבימלך
בחלום הלילה
גם אני ידעתי
שבתמימות לבך
עשית זאת
וגם אני מנעתי ממך
מלעשות חטא לפני
לכן לא נתתי לך
להתקרב אליה:
ועכשיו
החזר את האשה של האיש
מפני שהוא נביא
והוא יתפלל עליך שתתרפא
ותשאר בחיים
אבל אם אינך מחזיר
דע שתמות
אתה וכל אשר לך:

"כי נביא הוא" האיבישטער אמר לאבימלך על אברהם שהוא נביא ויודע שלא הספקת לדבר עם שרה וממילא הוא יסכים לקחת אותה בחזרה והוא גם יתפלל עליך.

ח. וישכם אבימלך בבקר
ויקרא לכל עבדיו
וידבר
את כל הדברים האלה
באזניהם
ויראו האנשים מאד:
ט. ויקרא אבימלך לאברהם
ויאמר לו
מה עשית לנו
ומה חטאתי לך
כי הבאת עלי
ועל ממלכתי

ואבימלך קם מוקדם בבקר
והוא קרא לכל העבדים
והוא ספר
את כל הדברים האלה
לפניהם
והאנשים פחדו מאד:
ואבימלך קרא לאברהם
והוא אמר לו
מה המעשה שעשית לנו
ואיזה רעה עשיתי לך
שהבאת עלי
ועל הממלכה שלי

רעה גדולה
מעשים שלא רגילים לעשות אותם
עשית אתי:
ואבימלך אמר לאברהם
מה ראית
שעשית את הדבר הזה:

**חטאה גדלה
מעשים אשר לא יעשו
עשית עמדי:
ויאמר אבימלך אל אברהם
מה ראית
כי עשית את הדבר הזה:**

"מה ראית" אבימלך שאל את אברהם איזה התנהגות לא טובה ראית אצלינו שגרמת לנו כזה מכה מוזרה? ענה לו אברהם, 1. כשהגעתי לפה ראיתי שאין לאנשים במקום הזה יראת שמים, ואברהם הסביר איך הוא ראה בגלל שכאשר אורח מגיע לעיר שואלים אותו יש לך לאכול ולשתות? יש לך איפה לישון? ופה שואלים אותי על האשה שלי דבר ראשון. 2. זה לא שקר מה שאמרתי לך שהיא אחותי כי היא נכדה של אבא שלי ובני בניו קרויים בניו. 3. עשינו הסכם שבכל מקום שנגיע היא תגיד שהיא אחותי.

ואברהם אמר
מפני שחשבתי
בגלל שאין יראת שמים
במקום הזה
והם יהרגו אותי
בגלל האשה שלי:
וגם באמת
היא אחותי
היא הבת של אבא שלי
אבל לא הבת של אמא שלי
ולקחתי אותה לי לאשה:
והיה
כשהאייבישטער הוציא אותי
מהבית של אבא שלי
סכמתי אתה
זה הטובה
שתעשי אתי
לכל מקום
שנגיע לשם
תגידי עלי
הוא אח שלי:
אבימלך לקח
צאן ובקר
ועבדים ושפחות
והוא נתן אותם מתנה לאברהם
והוא החזיר לו
את שרה האשה שלו:

**יא. ויאמר אברהם
כי אמרתי
רק אין יראת אלקים
במקום הזה
והרגוני
על דבר אשתי:
יב. וגם אמנה
אחתי
בת אבי הוא
אך לא בת אמי
ותהי לי לאשה:
יג. ויהי
כאשר התעו אתי אלקים
מבית אבי
ואמר לה
זה חסדך
אשר תעשי עמדי
אל כל המקום
אשר נבוא שמה
אמרי לי
אחי הוא:
יד. ויקח אבימלך
צאן ובקר
ועבדים ושפחות
ויתן לאברהם
וישב לו
את שרה אשתו:**

"ויקח אבימלך" אבימלך נתן לאברהם צאן ובקר כדי שיתפלל עליו ויסלח לו, ולשרה הוא אמר הנה נתתי לאח שלך אלף שקלי כסף כדי שתוכל להראות לכולם שהוא לא התחתן אתה והחזרתי אותך בעל כרחי.

ואבימלך אמר לאברהם
הנה הארץ שלי לפניך
תבחר לגור איפה שאתה רוצה:

**טו. ויאמר אבימלך
הנה ארצי לפניך
בטוב בעיניך שב:**

"הנה ארצי לפניך" אבימלך אמר לאברהם שהוא יכול להשאר לגור בגרר ולא כמו פרעה שאמר לו שיברח ממצרים כי הם אנשים רעים

טז. ולשרה אמר

הנה נתתי

אלף כסף לאחריך

הנה הוא לך

כסות עינים

לכל אשר אתך

ואת כל

ונכחת:

יז. ויתפלל אברהם אל האלקים

ויִרְפָּא אלקים את אבימלך

ואת אשתו

ואמהתיו

וילדו:

יח. כי עצר עצר ה'

בעד כל רחם

לבית אבימלך

על דבר שרה

אשת אברהם:

פרק כ"א

א. וה' פקד את שרה

כאשר אמר

ועש ה' לשרה

כאשר דבר:

"וה' פקד את שרה" פרשה זו נכתבה מיד לאחר הסיפור עם אבימלך בגלל שאצל אבימלך כתוב שלא יכלו ללדת ואברהם התפלל עליהם והם יכלו ללדת ומי שמתפלל על חבריו והוא צריך לאותו דבר הוא נענה קודם.

ב. ותהר ותלד שרה

לאברהם בן

לזקניו

למועד

אשר דבר אתו אלקים:

ושרה ילדה

לאברהם בן

לעת זקנותו

לזמן

כמו שהאייבישטער דבר וקבע אתו:

"למועד" כשהמלאך הגיע לבשר את הבשורה הוא עשה שריטה בקיר ואמר לו בשנה הבאה כשהשמם תגיע לכאן שרה תלד.

ג. ויקרא אברהם

את שם בנו

הנולד לו

אשר ילדה לו שרה

יצחק:

ד. וימל אברהם

את יצחק בנו

בן שמנת ימים

כאשר צוה אתו אלקים:

ה. ואברהם בן מאת שנה

בהולד לו

את יצחק בנו:

ו. ותאמר שרה

צחק עשה לי אלקים

ואבימלך אמר לשרה

הנה נתתי

אלף שקלי כסף לאח שלך (מי שאמרת שהוא אח שלך)

הנה הכסף יהיה בשבילך

לכסות את העינים

לכל האנשים שנמצאים אתך

ועם כולם

תוכלי להתוכח:

ואברהם התפלל לאייבישטער על אבימלך

והאייבישטער ריפא את אבימלך

ואת האשה שלו

ואת השפחות שלו

ויכלו ללדת:

כי האייבישטער עצר

נגד כל רחם ובכל הגוף

לבית אבימלך

בגלל שרה

האשה של אברהם:

והאייבישטער זכר את שרה

כמו שאמר

והאייבישטער עשה לשרה

כמו שדבר לאברהם:

ואברהם קרא

את השם של בנו

שנולד לו

ושרה ילדה לו

יצחק:

אברהם עשה ברית מילה

ליצחק הבן שלו

כשהיה בן שמונה ימים

כמו שהאייבישטער צוה אותו:

ואברהם היה בן מאה שנה

כשנולד לו

יצחק הבן שלו:

ושרה אמרה

שמחה עשה לי האייבישטער

כל השמע

יצחק לי:

כל מי שישמע שילדתי בן

ישמח עלי:

"יצחק לי" באותו יום שיצחק נולד נולדו עוד הרבה ילדים והתרפאו הרבה חולים והתרבה צחוק של שמחה בעולם ולכן נקרא שמו יצחק.

ז. ותאמר

**מי מלל לאברהם
היניקה בנים שרה
כי ילדתי בן
לזקניו:**

ושרה אמרה

**מי דבר וקיים לאברהם
ששרה היניקה ילדים
שילדתי בן
לעת זקנותו:**

ח. ויגדל הילד

**ויגמל
ויעש אברהם
משתה גדול
ביום
הגמל את יצחק:**

**הילד גדל ונהיה בן שנתיים
הוא פסק מחלב אמו
אברהם עשה
סעודה גדולה
ביום
שיצחק פסק מחלב אמו:**

"משתה גדול" מכיון והיו שם גדולי הדור – שם ועבר ואבימלך, זה נקרא גדול.

ט. ותרא שרה

**את בן הגר המצרית
אשר ילדה לאברהם
מצחק:**

ושרה ראתה

**את הבן של הגר המצרית
שהגר ילדה לאברהם
עושה עבירות גדולות:**

י. ותאמר לאברהם

**גרש האמה הזאת
ואת בנה
כי לא יירש
בן האמה הזאת
עם בני
עם יצחק:**

**שרה אמרה לאברהם
תגרש את השפחה הזאת
ואת ישמעאל הבן שלה
מפני שהוא לא יקבל בירושה
בן השפחה הזאת
עם הבן שלי
עם יצחק:**

"כי לא יירש" שרה ראתה שיש מריבה בין יצחק לישמעאל, ישמעאל אמר ליצחק אני הבכור ואני מקבל פי שניים מהרכוש של אברהם, וגם היא ראתה שישמעאל משחק בחץ וקשת ומכוון לכיוון של יצחק. "עם בני עם יצחק" זה לא מתאים שהוא יירש יחד עם הבן שלי אפילו אם זה לא יצחק ולא מתאים שהוא יירש יחד עם יצחק וקל וחומר שהוא הבן שלי וזה יצחק.

יא. וירע הדבר מאד

**בעיני אברהם
על אודת בנו:**

הדבר היה רע מאד

בעיני אברהם

בגלל שצריך לגרש את הבן שלו – ישמעאל:

"וירע הדבר בעיני אברהם" נהיה לאברהם רע כשהוא שמע על הבן שלו ישמעאל שנהיה ילד רע ואינו מתנהג טוב והוא צריך לזרוק אותו מהבית.

יב. ויאמר אלקים אל אברהם

**אל ירע בעיניך
על הנער ועל אמתך
כל אשר תאמר אליך שרה
שמע בקלה
כי ביצחק
יקרא לך זרע:**

והאייבישטער אמר לאברהם

שלא יהיה רע בעיניך

על הנער ועל השפחה שלך

כל מה ששרה תגיד לך

תשמע בקולה לגרש אותם

כי רק הבנים של יצחק

יקראו הזרע (הבנים) שלך:

"שמע בקלה" מכאן רואים שלשרה היה רוח הקודש יותר מאברהם.

**יג. וגם את בן האמה
לגוי אשימנו
כי זרעך הוא:
יד. וישכם אברהם בבקר
ויקח לחם
וחמת מים
ויתן אל הגר
שם על שכמה
ואת הילד
וישלחה
ותלך ותתע
במדבר באר שבע:**

וגם את בן השפחה
אעשה אותו לעם
כי גם הוא הבן שלך:
ואברהם קם מוקדם בבקר
ולקח לחם
וכלי של מים
ונתן להגר
שם על הכתף שלה
עם הילד
ושלח אותה
והיא הלכה ממקום למקום
במדבר של באר שבע:

הילדים שאלו מדוע אברהם נתן לישמעאל והגר רק לחם ומים וכסף וזהב הוא לא נתן להם? היות וישמעאל נהיה ילד רע אברהם לא רצה לתת לו דברים טובים.
"ואת הילד" שרה הכניסה עין הרע בישמעאל ועל כן הוא נהיה חולה ולא היה לו כח ללכת לכן גם אותו ישמעאל שם על כתפי הגר.

**טו. ויכלו המים
מן החמת
ותשלך את הילד
תחת אחד השיחים:**

והמים נגמרו
מהכלי
והגר זרקה את ישמעאל
מתחת אחד האילנות:

"ויכלו המים" מכיון וישמעאל היה חולה המים הוא שתה הרבה והמים נגמרו מהר

**טז. ותלך
ותשב לה מנגד
הרחק כמטחוי
קשת
כי אמרה
אל אראה במות הילד
ותשב מנגד
ותשא את קלה
ותברך:
יז. וישמע אלקים
את קול הנער
ויקרא מלאך אלקים
אל הגר
מן השמים
ויאמר לה
מה לך הגר
אל תיראי
כי שמע אלקים
אל קול הנער
באשר הוא שם:**

והגר הלכה
וישבה מרחוק
מרחק כמו שתי יריות
שהחץ עף מהקשת
מפני שחשבה
שלא אראה במותו של הילד
והיא הוסיפה לשבת מרחוק
והיא הרימה את קולה
והיא בכתה:
והאייבישטער שמע וקבל
את קול הבכי של ישמעאל
ומלאך של האייבישטער קרא
להגר
מן השמים
והוא אמר לה
מה קרה לך הגר
אל תפחדי
כי האייבישטער שמע וקבל
לקול הבכי של הנער
כמו שהוא עכשיו:

"את קול הנער" ולמה לא כתוב שהאייבישטער שמע את הבכי של הגר? מכיון וישמעאל היה חולה ותפילת החולה נשמעת ראשונה.

"באשר הוא שם" המלאכים ניסו להגיד לאייבישטער שלא ירחם על ישמעאל בגלל שבעוד הרבה שנים כשבני ישראל יהיו בגלות הם יבקשו מים והצאצאים שלו לא יתנו להם, ענה להם האייבישטער עכשיו הוא צדיק או רשע? אמרו לו צדיק אמר להם האייבישטער זה מה שאני מסתכל מה הוא עכשיו ואם עכשיו הוא צדיק אני שומע את תפילתו.

**יח. קומי שאי את הנער
והחזיקי את ידך בו
כי לגוי גדול אשימנו:
יט. ויפקח אלקים
את עיניה
ותרא באר מים
ותלך
ותמלא את החמת מים
ותשק את הנער:
כ. ויהי אלקים את הנער
ויגדל
וישב במדבר
ויהי רבה קשת:
כא. וישב במדבר פארן
ותקח לו אמו
אשה מארץ מצרים:
כב. ויהי בעת ההוא
ויאמר אבימלך
ופיכל שר צבאו
אל אברהם
לאמר
אלקים עמך
בכל אשר אתה עשה:**

קומי וקחי את הנער
והחזיקי את ידך בו
כי אעשה אותו לעם גדול:
והאייבישטער פתח
את העינים שלה
והיא ראתה באר מים
והיא הלכה
ומלאה את הכלי של המים
והיא נתנה לישמעאל לשתות:
והאייבישטער עזר לישמעאל
והוא גדל
והתיישב לגור במדבר
והוא היה יורה בחץ וקשת:
והוא ישב במדבר פארן
ואמא שלו לקחה לו
אשה מארץ מצרים:
והיה בזמן הזה
ואבימלך אמר
ופיכול שר הצבא שלו
לאברהם
וכך הם אמרו
האייבישטער אתך ועוזר לך
בכל מה שאתה עושה:

"אלקים עמך" אבימלך אמר לאברהם ראיתי שהאייבישטער אתך בכל מה שאתה עושה, נצלת מסודם ועמורה, ממלחמת המלכים, נולד לך ילד בגיל 100 שלא על פי דרך הטבע.

**כג. ועתה
השבעה לי באלקים
הנה
אם תשקר לי
ולניני ולנכדי
כחסד
אשר עשיתי עמך
תעשה עמדי
ועם הארץ
אשר גרתה בה:**

ועכשיו
תשבע לי בשם של האייבישטער
במקום הזה
שלא תשקר אותי
ולבן שלי ולנכד שלי
כמו הטובה
שעשיתי אתך
כך תעשה איתי
ועם האנשים של הארץ
שישבת בה:

"ולניני ולנכדי" אבימלך בקש מאברהם אל תשקר לא אותי ולא את הבן שלי ולא את הנכד שלי, על הדורות אחר כך הוא כבר לא בקש כי רחמי אב זה עד דור שלישי.
"כחסד" כמו שאני עשיתי אתך חסד ונתתי לך לגור בארצי ולא גרשתי אותך.

**כד. ויאמר אברהם
אנכי אֶשְׁבֵּעַ:
כה. והוכח אברהם
את אבימלך
על אדות באר המים
אשר גזלו
עבדי אבימלך:**

ואברהם אמר
אני ישבע:
ואברהם התווכח
עם אבימלך
בגלל באר המים
שגזלו
העבדים של אבימלך:

ואבימלך ענה לאברהם
אני לא ידעתי
מי עשה את הדבר הזה
וגם אתה
לא ספרת לי
וגם אני
לא שמעתי
רק היום:
ואברהם לקח
צאן ובקר
ונתן לאבימלך
והם שניהם עשו הבטחה:
ואברהם העמיד
את שבע כבשות הצאן
לבדם:
ואבימלך אמר לאברהם
מה הם
שבע הכבשות האלה
שהעמדת לבד:
ואברהם ענה לאבימלך
מפני ששבע כבשות
תקח ממני
כדי שזה יהיה לי סימן
שאני חפרתי
את הבאר הזאת:

כו. ויאמר אבימלך
לא ידעתי
מי עשה את הדבר הזה
וגם אתה
לא הגדת לי
וגם אנכי
לא שמעתי
בלתי היום:
כז. ויקח אברהם
צאן ובקר
ויתן לאבימלך
ויכרתו שניהם ברית:
כח. וַיֵּצֵב אַבְרָהָם
אֶת שִׁבְעַת כְּבָשֹׁת הַצֹּאן
לְבִדְהָן:
כט. ויאמר אבימלך אל אברהם
מה הנה
שבע כְּבָשֹׁת האלה
אשר הצבת לְבִדְהָן:
ל. ויאמר
כי את שבע כְּבָשֹׁת
תקח מידי
בעבור תהיה לי לעדה
כי חפרתי
את הבאר הזאת:

"כי חפרתי את הבאר הזאת" היה מריבה בין רועי אברהם לרועי אבימלך למי שייך הבאר, כל אחד טען שזה שייך לו ולכן החליטו שמי שהמים יעלו לקראתו זה יהיה סימן שזה שלו, והמים עלו לקראת אברהם.

לכן הוא קרא
שם המקום ההוא
באר שבע
כי שם שניהם נשבעו:
והם עשו הבטחה
בבאר שבע
ואבימלך קם
וגם פיכול שר הצבא שלו
והם חזרו לארץ פלשתים:
ואברהם נטע פרדס
בבאר שבע
והוא קרא בשם של האיבישטער
שהוא האיבישטער של כל העולם:

לא. על כן קרא
למקום ההוא
באר שבע
כי שם נשבעו שניהם:
לב. ויכרתו ברית
בבאר שבע
ויקם אבימלך
ופיכול שר צבאו
וישבו אל ארץ פלשתים:
לג. ויטע אשל
בבאר שבע
ויקרא שם בשם ה'
א-ל עולם:

"ויטע אשל" יש אומרים שאברהם נטע פרדס בשביל האורחים ויש אומרים שהוא בנה בית מלון לאורחים, אש"ל זה אכילה שתיה לינה, וע"י האש"ל התפרסם והתגדל שמו של האיבישטער בעולם כאשר בהגיע סיום הארוחה רצו האורחים לשלם אמר להם אברהם תשלמו לאיבישטער שמשלו אכלתם, והתשלום זה ברכה.

ואברהם גר
בארץ פלשתים
הרבה שנים (26 שנה):

לד. ויגר אברהם
בארץ פלשתים
ימים רבים:

פרק כ"ב

א. ויהי

אחר הדברים האלה

והאלקים

נסה את אברהם

ויאמר אליו

אברהם

ויאמר הנני:

והיה

אחרי הדברים האלה

והאייבישטער

נסה את אברהם

והאייבישטער אמר לו

אברהם!!!

ואברהם אמר הנה אני מוכן ומזומן:

"אחר הדברים האלה" אחרי הדברים של השטן שקטרג על אברהם ואמר לאייבישטער נתת לאברהם בן הוא עשה סעודה גדולה אבל הוא לא הקריב לפניך שום קרבן, אמר לו האייבישטער כל הסעודה הגדולה שהוא עשה היה לכבוד שנולד לו בן וגם אם הייתי אומר לו לשחוט את הבן שלו בשבילי הוא היה עושה את זה. **פירוש שני:** ישמעאל התגאה בפני יצחק ואמר שזה לא חכמה שעשו לו ברית מילה בגיל שמונה ימים שהוא תינוק ולא יכול להתנגד, ולו עצמו עשו ברית שהוא היה בגיל שלש עשרה שהוא כבר היה גדול ויכל להתנגד ובכל זאת הוא הסכים למצוה, ענה לו יצחק בזה אתה מתגאה במקום אחד שחותכים אם אומרים לי שהרצון של האייבישטער שישחטו אותי אני לא יעכב.

ב. ויאמר

קח נא

את בנך

את יחידך

אשר אהבת

את יצחק

ולך לך

אל ארץ המריה

והעלהו שם לעלה

על אחד ההרים

אשר אמר אליך:

והאייבישטער אמר לאברהם

קח בבקשה

את הבן שלך

את הבן היחיד שלך

שאתה אוהב אותו

את יצחק

ותלך לך

למקום שנקרא מוריה

ותעלה אותו שם לקרבן עולה

על אחד ההרים

שאומר לך:

"את בנך את יחידך" למה האייבישטער לא אמר לו מיד שיקח את יצחק? 1. כדי שאברהם לא יבהל, 2. כדי לחבר עליו את המצוה, 3. כדי לתת לו שכר על כל דיבור ודיבור, ולכן גם האייבישטער לא אמר לו מיד לאיזה הר ללכת. "והעלהו" מודגש כאן שהאייבישטער אמר לו רק להעלות ולא לשחוט.

ג. וישכם אברהם בבקר

ויחבש את חמרו

ויקח

את שני נעריו אתו

ואת יצחק בנו

ויבקע

עצי עלה

ויקם

וילך אל המקום

אשר אמר לו האלקים:

ואברהם קם מוקדם בבקר

והוא הכין את החמור לנסיעה

והוא לקח

את שני הנערים שלו אתו (אליעזר וישמעאל)

ואת יצחק הבן שלו

והוא חתך

עצים לקרבן

והוא קם

והלך אל המקום

שהאייבישטער אמר לו:

"ויחבוש" אברהם הזדרז למצוה והוא בעצמו חבש והכין את החמור לדרך, ומכאן לומדים שאהבה מקלקלת את השורה – שמרוב תשוקה לקיים את המצוה ורצון האייבישטער הוא לא חכה שאחד העבדים יכין לו אלא הוא בעצמו. "את שני נעריו" מכאן לומדים שאדם חשוב שיוצא לדרך יקח אתו שתי אנשים.

ד. ביום השלישי

וישא אברהם את עיניו

וירא את המקום

מרחק:

ביום השלישי

אברהם הרים את העיניים

והוא ראה את המקום

מרחוק(הוא ראה ענן על ההר):

"ביום השלישי" למה האייבישטער הראה לו את המקום רק אחרי שלשה ימים? בכדי שלא יגידו שאברהם לא יכל לעשות אחרת ולא היה לו זמן לחשוב ואם היה לו זמן הוא היה מתחרט.

"וירא את המקום" אברהם ראה ענן קשור על ההר והוא שאל את שתי הנערות האם הם רואים והם לא ראו ויצחק אמר שהוא כן רואה אז אברהם אמר להם אתם כמו חמור שלא רואה אז תשארו אתו פה.

ה. ויאמר אברהם	ואברהם אמר
אל נעריו	אל הנערות שלו
שבו לכם פה	תחכו לי כאן
עם החמור	ביחד עם החמור
ואני והנער	ורק אני עם יצחק
נלכה עד כה	נלך עד פה
ונשתחוה	ונשתחוה לאיבישטער
ונשובה אליכם:	ונחזור אליכם:

"ונשובה אליכם" נזרקה באברהם רוח הקודש ואמר ששניהם יחזרו.

ו. ויקח אברהם	ואברהם לקח
את עצי העלה	את העצים של העולה
וישם על יצחק בנו	ושם על יצחק הבן שלו
ויקח בידו	והוא לקח בידו
את האש	את האבנים של האש
ואת המאכלת	ואת סכין השחיטה
וילכו שניהם יחדו:	והם הלכו ביחד:

ז. ויאמר יצחק	ויצחק אמר
אל אברהם אביו	אל אברהם האבא שלו
ויאמר	והוא אמר
אבי	אבא שלי
ויאמר	ואברהם אמר
הנני בני	הנה אני הבן שלי
ויאמר	ויצחק אמר
הנה האש והעצים	הנה האש והעצים
ואיה השה לעלה:	ואיפה הכבש לקרבן:

ח. ויאמר אברהם	ואברהם אמר
אלקים	האיבישטער
יראה לו השה	יבחר לו כבש ואם לא יהיה כבש
לעלה בני	יהיה בני לעולה
וילכו שניהם יחדו:	ושניהם הלכו יחד בשמחה:

"וילכו שניהם יחדו" למה זה נכתב פעמיים? הפעם הראשונה לומר לנו שאברהם הלך בשמחה גדולה כמו יצחק שעדיין לא ידע לקראת מה הולכים, הפעם השנייה לומר לנו שאפילו שיצחק כבר ידע להיכן הולכים הוא המשיך ללכת בשמחה רבה כמו אברהם אביו.

ט. ויבאו אל המקום	והם הגיעו למקום
אשר אמר לו האלקים	שהאיבישטער אמר לו
ויבן שם אברהם	ואברהם בנה שם
את המזבח	את המזבח
ויערך את העצים	וסדר את העצים על המזבח
ויעקד את יצחק בנו	וקשר את יצחק הבן שלו
וישם אתו על המזבח	והוא שם אותו על המזבח
ממעל לעצים:	מעל העצים:
י. וישלח אברהם את ידו	ואברהם הושיט את היד שלו
ויקח את המאכלת	ולקח את סכין השחיטה
לשחט את בנו:	כדי לשחוט את בנו:

מלאך של האייבישטער קרא לו
מן השמים
והוא אמר
אברהם אברהם
ואברהם אמר הנה אני:
והמלאך אמר לאברהם
אל תושיט את היד שלך
אל הנער – יצחק
ואל תעשה לו שום דבר
מפני שעכשיו אני יודע
שאתה ירא שמים
ולא מנעת
את הבן שלך
את הבן היחיד שלך
ממני:

יא. ויקרא אליו מלאך ה'
מן השמים
ויאמר
אברהם אברהם
ויאמר הנני:
יב. ויאמר
אל תשלח ידך
אל הנער
ואל תעש לו מאומה
כי עתה ידעתי
כי ירא אלקים אתה
ולא חשכת
את בנך
את יחידך
ממני:

"אל תשלח ידך אל הנער" המלאך קרא לאברהם פעמיים שזו צורת חיבה, ואמר לו אל תושיט את ידך לשחוט את יצחק. אברהם אמר למלאך מכיון וכל כך הרבה טרחתי לפחות אוציא ממנו טיפת דם, ענה לו המלאך: ואל תעש לו מאומה, האייבישטער אמר רק להעלות אותו על המזבח אבל הוא לא אמר לשחוט אותו.

ואברהם הרים את העינים
והוא ראה
והנה יש פה איל
אחרי שהמלאך אמר לו
נתפס בענפים של העץ
בקרניים שלו
אברהם הלך
ולקח את האיל
והקריבו לקרבן עולה
במקום הבן שלו:

יג. וישא אברהם את עיניו
וירא
והנה איל
אחר
נאחז בסבך
בקרניו
וילך אברהם
ויקח את האיל
ויעלהו לעלה
תחת בנו:

"והנה איל" זה היה האיל שנברא בששת ימי בראשית. "נאחז בסבך" השטן דחף אותו לבין העצים כדי שיסתבך ויתעכב מלבוא למזבח. "תחת בנו" כל פעולה ופעולה שאברהם עשה באיל הוא אמר יהי רצון כאילו זה נעשה בבני יצחק.

ואברהם קרא
את שם המקום ההוא
האייבישטער יבחר את המקום הזה – לביהמ"ק
שיגידו תמיד
בהר האייבישטער
האייבישטער נראה ליהודים:
ומלאך של האייבישטער קרא
לאברהם
פעם שניה
מן השמים:
והמלאך אמר
אני נשבע בשם שלי
כך האייבישטער אמר
בגלל שעשית
את הדבר הזה
ולא מנעת
את הבן שלך

יד. ויקרא אברהם
שם המקום ההוא
ה' יראה
אשר יאמר היום
בהר ה'
יראה:
טו. ויקרא מלאך ה'
אל אברהם
שנית
מן השמים:
טז. ויאמר
בי נשבעתי
נאם ה'
כי יען אשר עשית
את הדבר הזה
ולא חשכת
את בנך

את יְחִידְךָ:
י.ז. כי ברך אברךך
והרבה ארבה את זרעך
ככוכבי השמים
וכחול אשר על שפת הים
וירש זרעך
את שער איביו:

את הבן היחיד שלך:
כי אני אברך אותך
ואני ארבה את הילדים שלך
כמו הכוכבים שבשמים
וכמו החול שעל שפת הים
והבנים שלך יקבלו בירושה
את הערים של השונאים שלך:

"כי ברך אברךך" המלאך ברך את אברהם בכמה ברכות, 1. אני ארבה את הילדים שלך, 2. הבנים שלך יקבלו בירושה את הערים של שונאיהם, 3. שכל עמי הארץ יתברכו על ידי הבנים שלך.

יח. והתברכו בזרעך
כ ל גויי הארץ
עקב אשר שמעת בקלי:
יט. וישב אברהם
אל נעריו
ויקמו
וילכו יחדו
אל באר שבע
וישב אברהם בבאר שבע:
כ. ויהי

ויתברכו בבנים שלך
כל העמים של הארץ
בגלל ששמעת בקולי:
אברהם חזר
אל הנערים שלו
והם קמו
והלכו ביחד
לבאר שבע
ואברהם ישב בבאר שבע:
והיה
אחרי שאברהם חזר מהר המוריה
ספרו לאברהם
וכך אמרו לו
הנה מלכה ילדה
גם היא
בנים לאח שלך נחור:

אחרי הדברים האלה
ויגד לאברהם
לאמר
הנה ילדה מלכה
גם הוא
בנים לנחור אחיך:

"אחרי הדברים האלה" אחרי ההרהורים שהיו לאברהם אולי היה צריך לחתן את יצחק לפני שהאיבישטער אמר לו להעלות אותו לעולה והיו נולדים לו ילדים ואז לא היתה בעיה לשחוט את יצחק, אמר לו האיבישטער אל תחשוב כך כי רק עכשיו האשה שלו רבקה נולדה.
"גם הוא" השוו את מלכה לאברהם שגם לה נולדו שתיים עשרה ילדים כמו שמאברהם יצאו שתיים עשרה שבטים.

כא. את עוץ בכרו
ואת בוז אחיו
ואת קמואל
אבי ארם:
כב. ואת כשד ואת חזו
ואת פלדש ואת ידלף
ואת בתואל:
כג. ובתואל ילד את רבקה
שמנה אלה
ילדה מלכה
לנחור אחי אברהם:
כד. ופילגשו
ושמה ראומה
ותלד גם הוא
את טבח ואת גחם
ואת תחש ואת מעכה:

את הבכור שלו עוץ
ואת אחיו בוז
ואת קמואל
האבא של העם ארם:
ואת כשד ואת חזו
ואת פלדש ואת ידלף
ואת בתואל:
ובתואל הוליד את רבקה
שמנה בנים אלו
מלכה ילדה
לנחור האח של אברהם:
ואשתו הפלגש
שהשם שלה ראומה
וגם ראומה ילדה
את טבח ואת גחם
ואת תחש ואת מעכה:

חזק חזק ונתחזק!!!